

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א

פרשת
ויגש
י"א טבת
תשפ"א
1056

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

4:28 | 4:12 | 4:21 | 4:07 **הדלקת נרות**

5:25 | 5:21 | 5:23 | 5:22 **מוצאי שבת**

6:02 | 5:59 | 6:01 | 6:00 **רבינו תם**

משכיל לדוד

קבלת דעת תורה - יסוד חשוב בעבודת ה'

ועד, ואף מלך המשיח יעמוד מחלצו בקרוב. כי זוהי מלכות שנתקבלה פה אחד בין השבטים הקדושים ואין עליה עוררין.

ומעתה יובן היטב מדוע כשראו השבטים את הוויכוח שהתערר בין יוסף ליהודה - הם לא פצו פיהם ולא התערבו כלל בעניין, מפני שיהודה היה עליהם למלך וכל שאר השבטים היו כפופים לו וסרים למשמעתו וכולם כרעו ברך לפניו ולפני דעת תורתו. לכן סברו השבטים כי מה להם לפצות פה ולהביע דעה בעניין, הרי יש להם דעת תורה שהיא דעתו הקדושה של יהודה, והיא מקובלת עליהם ללא כל עוררין. הילכך גם אם הייתה להם דעה כלשהי בנידון - הרי הם שותקים ומותירים את המלאכה בידי יהודה, כי על פיו יישק כל דבר.

וזהו יסוד גדול בעבודת ה' יתברך, שכל בן תורה חייב להיות כפוף לדעת תורה של מורו ורבו וכנוע תחת דעתו הרחבה. וגם אם נראה לו לפי שכלו הקט שדעתו של רבו הינה תמוהה או איננה מובנת די הצורך, וכביכול חסרת פשר - אפילו הכי אסור לו להתנגד לו, אלא עליו לקבל זאת בתמימות וביושר כהלכה למשה מסיני. וכמו שנאמר (דברים יז, יא) "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" ודרשו חז"ל (מובא בספרי) אף אם יאמר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין - שמע לו. וכך נהגו גם השבטים הקדושים, בראותם לנגד עיניהם רק את דעתו הקדושה של יהודה וקיבלוהו עליהם כנתינתה מסיני ללא כל סייג. לכן כשראוהו מתווכח עם יוסף - הם לא ראו כל צורך להשתתף בוויכוח, כי סברו שאל להם להביע דעה ולהתערב בעניין לפני מלכם יהודה, הרי כל מה שיאמר יהודה ליוסף - הוא מקובל עליהם, ודבריו הם קודש בעבורם ועל כן עמדו מן הצד.

ועל פי זה עלה בידי בסיעתא דשמיא לבאר את הפסוק "ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני" (בראשית מד, יח) "בי" רומז ל"ב השבטים. "אדני" הוא אדון הכל - בורא העולם. כלומר אומר יהודה ליוסף, שעליו לדעת כי אדון הכל, ה' יתברך - הוא אשר שם ומינה אותו למלך ושליט על כל י"ב השבטים, והדבר כולל גם את יוסף עצמו בהיותו חלק משנים עשר השבטים, וגם כולל את יוצאי חלציו - בניו של יוסף הלא הם מנשה ואפרים. כך שגם הם צריכים להיות כפופים לדעתו של יהודה וזה מחייב אותם לשחרר את בנימין. ומכאן יובן מדוע כביכול רק יהודה יצא חוצץ נגד יוסף וחירף נפשו למען הצלת בנימין, כל זאת מפני שהוא מושל על כל השבטים והאחראי על בנימין. לכן פונה הוא ליוסף ומדבר למעשה בשם כולם.

וזהו חובתו של כל יהודי, להיות כפוף לדעת רבותיו בכל צעד ושעל מדרכי חייו. וגם אם עדיין לא זכה לרדת לסוף דעתו של מורו ורבו - אין זה פוטרו מלקבל את מרותו ולנהוג על פיו.

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני" (בראשית מד, יח)

אמרו חכמינו ז"ל (מדרש רבה צג, ב) "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו... רעדה אחזתם שם" (תהילים מח, ה) "כי הנה המלכים" - זה יהודה ויוסף. "עברו יחדיו" - זה נתמלא עברה על זה וזה נתמלא עברה על זה. "רעדה אחזתם שם" - אלו השבטים, אמרו; מלכים מדיינים אלו עם אלו, אנו מה אכפת לנו להתערב בדבריהם, נאה למלך להיות מדיין עם מלך. לכן "ויגש אליו יהודה" הוא לבדו ניגש וכל האחים עומדים מן הצד, עד כאן לשון המדרש.

ויש להבין מדוע באמת לא ראו שאר השבטים צורך להתערב בוויכוח שבין יהודה ליוסף, הלא אין ספק שגם להם היה מה לומר, וגם הם ידעו לטעון כלפי יוסף על עלילת גניבת הגביע, ולמה שתקו?

וכדי ליישב זאת נתבונן לראות לאורך כל הפרשיות, שכתר המלוכה ניתן בלעדית ליהודה. כלומר שאר האחים נדברו ביניהם והחליטו פה אחד להכתיר את יהודה למלך ושליט עליהם, ולקבל את מרותו ללא כל עוררין וללא סייג בכל דבר ועניין, על פיו יישק כל דבר והוא המוציא והמביא.

כך מצינו לאחר שמכרו השבטים את יוסף לישמעאלים, דבר שנעשה על פי הוראתו של יהודה. נאמר בפסוק (שם לח, א) "ויהי בעת ההיא וירד יהודה מאת אחיו". כתב רש"י - מלמד שהורידוהו אחיו מגדולתו כשראו בצרת אביהם. אמרו אתה אמרת למכרו, אילו אמרת להשיבו היינו שומעים לך, עד כאן. הרי לנו מכאן שכל השבטים היו סומכים על דברי יהודה, וכל החלטה שלו הייתה כקודש בעיניהם, לפי שהכתירוהו למלך עליהם.

גם יעקב אבינו ע"ה סמך ובטח אך ורק על דברי יהודה, מפני שידע שהוא המושל והוא המנהיג, וכן כולם סרו למוצא פיו והלכו אחר דעתו, וקיימו את דברו. הנה כאשר הבטיח ראובן לאביו שהוא יחא אחראי להשיב לו את בנימין, והוא ערב לשלום הנער - לא התרצה יעקב אבינו ע"ה לדבריו. אולם כשניגש יהודה ואמר (שם מג, ט) "אנכי אערבנו מידי תבקשנו", תיכף הסכים יעקב לדבריו כי ידע שהוא מלך עליהם ואפשר לסמוך על דבריו.

גם כשריד יעקב למצרים נאמר (שם מו, כח) "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה". כתב רש"י - להתקין לו בית תלמוד שמשם תצא תורה. בדווקא שלח את יהודה ולא מישהו אחר, מפני שידע יעקב אבינו שיהודה הוא הבחיר שבשבטים והוא המושל והמופק על כולם, וכי יש בידו לקיים את שליחותו על הצד הטוב ביותר.

וגם בעתיד יישאר שרביט המלוכה בידי שבט יהודה עד ביאת גואל צדק, וכמו שנאמר (בראשית מט, י) "לא יסור שבט מיהודה ומחקה מבין רגליו עד כי יבא שילה". כי כשם שהשבטים קיבלו עליהם את יהודה למלך ולמנהיג - כך גם מן השמים הסכימו שבט יהודה ימשיך במלכותו לעולם.

הילולא דצדיקא

- יא - רבי יהושע שרבאני
- יב - רבי אברהם חיון מח"ס 'תורת השלמים'
- יג - רבי יצחק הוברמן הצדיק מרעננה
- יד - רבי רפאל מאיר פאניז'ל מח"ס 'לב מרפא'
- טו - רבי חיים מרדכי רוזנבוים מנדבורנא
- טז - רבי סעדיה שיריאן
- יז - רבי סלמאן מוצפי
- יח - רבי צבי אלימלך שפירא מח"ס 'בני יששכר'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

ברכה בטרם עת

באחד מביקוריי בארגנטינה שבדרום אמריקה, בעת קבלת הקהל בבית הכנסת 'סבאן', באה לפניי אשתו של רב הקהילה וסיפרה בהתרגשות על בעלה ובנה שניצלו בניסי ניסים מתאונת דרכים מחרידה, ומלבד כמה שריטות קלות - יצאו ממנה ללא כל פגע.

כדי להמחיש לי את גודל הנס הראתה לי האישה את תמונת הרכב שלהם לאחר התאונה, כשהוא מעוך ומרוטש לחלוטין. ואכן, קשה מאד היה להאמין שמרכב זה יצאו אנשים חיים.

אחר כך הוציאה הרבנית מתיקה דף נייר, ששבע שנים קודם לכן רשמתי על גביו ברכת הצלחה לבני משפחתם, ומעברו השני של הנייר רשמתי משום מה את המילה 'במדבר' והוספתי שני קווים מודגשים מתחתיה. וזאת כאשר פרשת השבוע אז הייתה פרשת אחרי מות.

כשראיתי את דף הנייר התרגשתי

הפטרת השבוע:

"ויהי דבר ה' ואתה בן אדם" (יחזקאל לז)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על מלכות יהודה ויוסף שלעתיד לבוא הם יתאחדו ככתוב: "ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה ולבני ישראל חבריו ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף וגו', והיו לאחדים בידך".

הוא מענין הפרשה, כשיהודה נלחם להצלת אחיו בנימין ולבסוף כל השבטים התאחדו עם יוסף הצדיק, הוא המושל בכל ארץ מצרים.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

כשכולם יודעים זאת

דברי גנאי נחשבים כלשון הרע אפילו כשהגנאי ידוע לכל, וזאת מהטעם הדיבור בגנות הזולת הוא איסור בפני עצמו.

לדוגמא; אסור לחזור ולספר דברי גנאי על יהודים שהופיעו בעיתונות. לעיתים קרובות מתפרסמים בכלי התקשורת דברים מפי השמועה, ועל כן אסור אפילו להאמין לדברים אם העיתון הוא מקורם היחיד. אפילו לאחר אימות הדברים, אסור לחזור ולספרם.

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

אין לקחת עוגן מהאדם בלי לתת לו משהו חילופי

סוגיות חינוכיות רבות, מקבלות משמעות בהירה כאשר לב המחנך ותלמידו מותאמים עם מאמר הכתוב "ונפשו קשורה בנפשו" (בראשית מז, ל). בחרנו אפוא דוגמא להנהגה מופלאה שכזו מלפני כיוכל שנים, אז היה בחור ביישבת פוניבז' שלא מצא את סיפוקו בלימוד התורה, את עולמו מצא בתנועת נוער דתית בפעילות ובהדרכה, הישיבה דרשה התמסרות מלאה ללימוד הבחור סרב ומצא את עצמו מחוץ לכתליה.

הוא נרשם לישיבה אחרת אבל גם בהיותו שם המשיך בפעילות באותה תנועת נוער דתית והגיע לעימות עם הנהלת הישיבה שאף היא דרשה ממנו במפגיע לעזוב את כל הקשרים החיצוניים ולהתעסק בלימוד התורה בלבד.

חברו שחשש לגורלו אם יסולק גם מהישיבה הזאת נועץ במרן החזון איש זצ"ל וביקש את רשותו להביא אליו את הבחור כדי שהחזו"א ישוחח עימו.

הרשות נתנה והחבר שכנע את הבחור להגיע לפגישה עם החזו"א, האיר לו החזון איש פנים ושאלו מה לומדים עתה בישיבה, בקושי ידע הלה באיזו מסכת עוסקים בישיבה שכן ראשו ורובו היו בתנועת הנוער והנוטר היה עסוק במלחמה עם הנהלת הישיבה.

החזון איש התייחס לכך בסלחנות והחל חוזר בפניו במתיקות עצומה על דברי הגמרא ושיטת התוספות, והיו הדברים מאירים ושמיחים.

לפתע הפתיעם החזו"א בשאלה עצומה על דברי התוספות הם ניסו ליישבה אך ללא הצלחה, חיך החזו"א ואמר לא נורא חזרו לישיבה תחשבו בענין שאלו את רבותיכם ועיינו בספרים ושובו אלי כשתשובה בפיכם.

נפרד מהם החזו"א בברכת הצלחה והם פנו לישיבה, מיד כאשר הגיעו, סב החבר על עקביו הוא חזר אל החזו"א ושאלו בתמיחה הרי לא הבאתיו כדי לדבר בלימוד. ענהו החזון איש במשפט מכונן; אי אפשר לקחת עוגן מהאדם בלי לתת לו משהו חילופי.

אם מוצא הוא את עולמו בתנועת הנוער וינתקוהו ממנה גם אם ישמע ויצייט יקבל ויטכסם ייפול לדכדוך ולשיממון, לא זו הדרך יש לנתב את הלהט שלו לעשות, לנתב את האש לעשותה אש של מזבח, הכיצד, אם יקנה טעם בלימוד אם הלימוד יאתגר אותו יוכל אכן לוותר על פעילותו שם מתוך הבנה והסכמה, מיותר לציין שהעצה הועילה וכיום מכהן אותו בחור כראש ישיבה.

בישיבת חדרה קבלו אז בחורים מכל הישובים כשרבים מהם אף תפילין לא הניחו, שאל הגה"צ רבי מאיר חדש את הגה"צ רבי יענקל'ה גלינסקי זצ"ל איך כביסה מלוכלכת יוצאת כה נקיה, אמר להם כאן מכבסים בדמעות וביזע.

כאשר האדם מכתת עצמו לטובת תלמידיו כאשר אינו נותן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו כאשר תלמידיו הם בניו והצלחתם היא משאת נפשו כאשר מכתת הוא עצמו עבורם זוכה שתהא השלהבת עולה מאליה ומקרינה גם לסביבותיה.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ד הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

עיקר החיים הם חיי הנצח הרוחניים

"אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה"
(בראשית מה, ד)

וצריך ביאור, שהרי יוסף חוזר פעמיים על דבריו "אני יוסף". בתחילה אמר להם "אני יוסף העוד אבי חי" ומיד לאחר מכן חוזר ואומר להם שוב "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה". לכאורה מדוע לא די בפעם אחת שאמר "אני יוסף"? וחשבתי לומר כי כידוע כבר מגיל צעיר יצא יוסף הצדיק בעודו בן י"ז שנה אל ארץ מצרים המלאה בטומאת עבודה זרה ובכישופים, והוא לבדו בגפו ללא משפחה תומכת וללא אב ואם. ומדרך הטבע וההיגיון הפשוט, היה עלול להיטמע בתוך טומאת מצרים ולהתרחק מיהדותו, ולשכוח את כל התורה אשר למד מאביו בצעירותו. אולם במסירות נפש עצומה שמר יוסף מכל משמר על קדושתו ועל טהרת נפשו, ועל אף היותו בארץ המלאה בזימה ותועבה נזהר מאוד שלא להתקרב אליהם ולא ללמוד ממעשיהם הרעים של המצריים.

יוסף הצדיק היה קרוב אל ה' יתברך במשך כל זמן שהותו שם, וגם זכה לעמוד בגבורה בניסיון הקשה עם אשת פוטיפר, כי ידע יוסף שתורה ומצוות ויראת שמים אינם באים כלאחר יד ובהיסח הדעת, אלא רק מתוך מסירות נפש ודביקות במטרה - רק אז זוכה האדם לקניין רוחני של יראת שמים ולקדושה ולטהרת הנפש. וזו הייתה כוונתו של יוסף שאמר "אני יוסף" הכוונה, אני ממשיך עלי את קשר חיותו של אבי בבחינת "אני יוסף העוד אבי חי".

ולאחר מכן חוזר יוסף ואומר שוב לאחיו "אני יוסף אשר מכרתם אותי מצרימה". אני יוסף, שהייתי במחיצתו של אבא יעקב ולמדתי תורה מפיו וינקתי מקדושתו. וגם עתה בהיותי במצרים אני בדיוק אותו יוסף, אני יוסף קודם שמכרתם אותי, ואני יוסף לאחר מעשה המכירה. יוסף שכולו דבוק בה' יתברך ושכינתו הטהורה ניצבת לנגד עיניי.

ובשמוע האחים כל זאת התפעלו מאוד מגודל מסירות נפשו של יוסף, שעל אף שעברו עליו כ"ב שנה והוא שקוע בתוככי ארץ מצרים, בכל זאת שמר על קדושתו ועל יהדותו, ודרך התורה והמצוות היא דרך חייו. לכן "לא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו" שפניו היו קדושות ומעידות על קדושת גופו הטהור.

פניני הפרשה

בירידה למצרים היו כמה עמדות

"ויבאו מצרימה יעקב וכל זרעו אתו. בניו ובני בניו וכל זרעו הביא אתו מצרימה" (בראשית מו, ו-ז)

אריכות וכפל הלשון בפסוקים, אומר דרשני, כפי שטוען רבינו חיים בן עטר זיע"א בספרו הק' 'אור החיים'.

אך באמת, מבאר האור החיים, כוונת הכתוב הוא שבא להודיע כי יש הפרש בין בני יעקב בירידתם למצרים, כי יש מהם שבאו ברצונם לקבל גזירת מלך בלב שלם, ויש מהם שהיו חוככים להתעכב מרדת לכור הברזל.

ומכיון שכך, ציין הכתוב מי ומי ההולכים לפרוע שטר חוב הגלות מרצונם, ואמר "בניו ובני בניו אתו", פירוש אלו לא הוצרך להביאם הוא אלא הם מעצמם באו אתו בדומה לו, ואח"כ סדר אותם שלא באו מרצונם עד שהוצרך יעקב להורידם בעל כרחם, והוא אומר "בנותיו ובנות בניו וכל זרעו", פירוש בני בניו אלו הביא אתו מצרימה, פירוש הוא הביאם, לא לרצונם באו.

בשורה טובה בבחינת אליהו

"ובני אשר ימנה וישוה וישו ובריעה ושרח אחתם" (בראשית מו, יז)

שרח בת אשר, היא זו שבישרה ליעקב ש'עוד יוסף חי', כמבואר ב'תרגום יהונתן'.

בהקשר לכך כתב בספר 'מאור עינים' בפרשת ויצא, שאם בא לאדם איזה בשורה טובה, גם בשעת לימוד כשמתקשה על איזה דבר, קודם שיבא לו הדעת, נכנס בו כמו בשורה, שמרגיש במוחו שנכנס בו נקודה אחת, וזה נקרא בחינת אליהו. ואחר כך 'ומלאה הארץ דעה', שנתרחבה דעתו ונתמלא חיות, ובנקל לו אז ליחד את חלקיו גם בחינת רגליו אל הטוב.

כי באמת איש המגיד בשורה טובה, נתלבשה בו בחינת ניצוץ אליהו ממש, כי הוא המבשר כל הבשורות טובות שבעולם, רק שמתלבש בהמגיד ההוא, כי בחינת אליהו הוא מששת ימי בראשית, רק שנתלבשה אחר כך בפנחס, כנודע.

ולכן כשמודמן להגיד איזה בשורה טובה, מתחזק כל אחד ואחד לרוץ ולהגיד, כי נשמתו מרגשת בחינת אליהו, ורוצה להכניסו בתוכו. אף שאין בני אדם מרגישים בזה, מכל מקום מזליה חזי, ואם היה לו דעת היה יכול להתחיל לעבוד את ה' בבחינת אליהו שנתלבשה בו אז, לילך בה ממדרגה למדרגה גדולה.

וגם האיש שנתבשר הבשורה, נכנס בו הניצוץ אליהו בקרבו, ונתרחבה דעתו, גם כן יוכל לדבק בנקל אל הבורא יתברך.

פרשת המכירה נותרה עלומה

"וירא את העגלות אשר שלח יוסף" (בראשית מה, כז)

רמו נאה רמו האדמו"ר מגור זצ"ל בעל ה'בית ישראל', כי לאחר שנתגלה יוסף הצדיק לאחיו, הוא שלח לאביו 'עגלות', וכפי שרש"י מציין; סימן מסר להם במה היה עוסק כשפירש ממנו, בפרשת עגלה ערופה, זהו שאמר וירא את העגלות אשר שלח יוסף ולא אמר אשר שלח פרעה.

ומה רמו לו בזה? שהרי בפרשת עגלה ערופה נאמר "לא נודע מי הכהו" (דברים כא, א) וכך אמר לו יוסף ליעקב; אפילו אם יהיה נראה לך שהאחים מכרו אותי, אבל באמת לא נודע - לעולם לא תדע מי היכני ומי מכרני, כי הכל מיד ה' היה.

להוכיח?

ענה רבי אליהו ואמר: "אכן, זוהי מן העבודות הקשות שבמקדש! אני לכשעצמי, נוהג לרשום את דברי המחאה על דף נייר, ומניח אותו אצלי ליום או יומיים. אם אחר כך אני רואה שבאמת עדיין כואב לי המצב, אני מסתכל שוב בפתק ובודק טוב טוב שהנוסח והמילים עדיין נכונים, ואינם מופרזים או מעורבבים עם סיבות אישיות. ורק כאשר אני משוכנע שהתוכחה היא כנה ואמיתית, אני שולח את הפתק כמכתב ליעדו".

"במצב הזה, סיים רבי אליהו את דבריו המאלפים, אני אכן יכול להעיד שלדברי יש אכן תועלת ויוצא מהם דברים טובים. אבל אם לא מוכיחים כמו שצריך - הדבר רחוק מאד מלהביא תועלת כלל".

ואכן יש לדעת שזה נוגע לכל אחד ואחד שמתעסק עם חינוך, בין אם אצל בני ביתו ובין אם זה מקצועו. אם המחנך רוצה להעיר לחניך על משהו שלא מוצא חן בעיניו, הוא צריך לבדוק בעצמו היטב מה הרגשתו בענין. מהיכי תיתי בעצם שהוא החניך ואתה המחנך? רק בגלל שבתעודת הזהות כתוב שנולדת כך וכך שנים לפניו?

אם אין באמת כוונה טהורה, לפחות כמה שאדם יכול להגיע, להעמיד את החניך במקום הנכון מתוך דאגה כנה ואמיתית, ומתוך הבנה עמוקה ורצון להיטיב לו, אז כפי שאמר רבי אליהו - זה כלל לא יפעל על החניך והתוכחה תלך לבטלה, ואולי חלילה אף תזיק.

מנוסח התוכחה שמשמיע יוסף לאחיו, אנו נוכחים לראות עד כמה עשה זאת מחמת אהבה ומחמת חיבה עליהם. מיד לאחר התוכחה, תוך כדי דיבור הוא ממשיך לומר להם: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה כי למחיה שלחני א-להים לפניכם". כי מצד אחד יש להשמיע תוכחה במקום שנדרש, להוכיחם על פניהם עם כל העוצמה, עם כל החדות והבהירות, עד כדי כך שבאמת לא יכלו לענות אותו ונבהלו מפניו. אך מצד שני עשה זאת מתוך רחמנות על אחיו, ליבו נצבט לראות אותם במצב שכזה. תוכחה כזאת אכן השפיעה על האחים עמוקות!

הוא לא הצליח לכבוש את סקרנותו מדוע מתעניין רבי אליהו בזהות דיירי המקום. כששטח את פליאתו בפני הרב, נפנה אליו רבי אליהו ואמר לו בכאב עמוק: "מדי שבת אני עובר ברחוב זה, וכל שבת אני שומע מהבית הזה קול של חילול שבת, רחמנא ליצלן. אני רוצה למחות, ואני צריך למחות".

רבי נחמיה לא הבין מה הבעיה: "אני מוכן מיד, אני אעלה עכשיו לעשות מחאה גדולה", אמר, כשרוחו הצעירה תוססת בו ומעוניינת לפעול...

נחרד רבי אליהו למשמע הדברים, נענע בראשו לשלילה, ואמר לרבי נחמיה בחומרה שנצרכה בליבו ובנשמתו לעד:

"כך לא עושים מחאה! כך בצורה כזאת אני יכול למחות בעצמי. אבל מחאה אסור לה שתהיה שלא לשם שמים..."

"לפעמים, המשיך רבי אליהו לומר בכאב, אדם עושה מחאה גדולה נגד איזה ארגון מסוים, נגד פעילות מסוימת, ויתכן שבאמת יש מפני מה להזהיר ולהתריע. אבל המוחה לא מוחה לשם שמים! רק משום שהוא מהחוג הזה והשני מהחוג ההוא, הוא דתי והשני לא דתי, הוא מכאן והשני משם. ישנן כל מיני סיבות שהוא לא מרוצה מההנהגה שלו, והוא בא להוכיח אותו כביכול על הדבר, כשכוונתו בכלל על דבר אחר. זה לא דרך להוכיח כך מישהו אחר!"

רבי נחמיה עמד נפעם והאזין בקשב רב לדברי רבי אליהו, והבין היטב את המסר. זה איסור חמור להוכיח בני אדם בגלל סיבות כאלו. כשאדם רוצה לדעת כיצד להוכיח את השני, הוא צריך לבוא מתוך רחמנות, ולנסות להיכנס ללב של השני - כואב לי המצב שלך, אני רואה שאתה הולך בדרך לא טובה. הכיוון שלך הוא לאבדון, וסופה של הדרך הזו נורא ואיום, ואני אינני יכול לראותך צועד כך אל התהום. כשאדם עושה זאת הוא צריך להיות נקי לגמרי, זך לחלוטין מכל שנאה, ולבוא עם כוונה טהורה לכוון את חבירו בדרך הנכונה. את זה לא עושים כך, במהירות וללא מחשבה!

"אם כך, שאל רבי נחמיה, כיצד באמת יכול האדם לוודא שמעשיו רצויים, ושתוכחתו ראויה?" במילים אחרות התכוון רבי נחמיה לשאול את רבו, כיצד הרב עצמו רגיל

רבתינו בעלי המוסר האריכו רבות בלקח הנוקב הנלמד מתוכחתו של יוסף לאחיו, עד כדי שנבהלו מפניו ולא יכלו לענות אותו. כך למשל, עלינו ללמוד מיוסף ומהשבטים הקדושים דיני תוכחה של בין אדם לחברו. התורה מתארת כי "לא יכלו אחיו לענות אותו", ואנחנו צריכים ללמוד מהי צורה של קבלת תוכחה.

בירושלים היה מלמד ותיק, איש חינוך משכמו ומעלה, רבי נחמיה בקר זצ"ל, שנפטר בשיבה טובה לאחר שזכה להעמיד תלמידים הגונים עשרות בשנים. רבי נחמיה למד בצעירותו בישיבת לומז'ה בפתח תקוה לפני למעלה משבעים וחמש שנה. בישיבת לומז'ה כיהן אז כר"מ בישיבה רבי אליהו דושינר זצ"ל, שה'חזון איש' זצ"ל התבטא עליו כי הוא אחד מהל"ו צדיקים שבדור.

רבי אליעזר טורק שליט"א מספר בספרו 'אוצרותיהם אמלא', מה שרבי נחמיה עצמו סיפר על מה שארע עמו באותם שנים:

שבת אחת אחר הצהריים, עבר רבי נחמיה לטייל בשבילי המושבה בדרכו לישיבה. לאחר כמה דקות של הליכה, הוא רואה את רבי אליהו עומד בסמוך לבנין כלשהו ונושא את מבטו אל אחת הדירות, כשעל פניו הטהורות ניכר שמשהו טורד את שלוותו.

רבי נחמיה פנה לרבו בברכת שבת שלום, ושאל בדרך ארץ: "האם יש משהו שאני יכול לעזור?" הביט בו רבי אליהו ושאל "אולי אתה יכול להגיד לי מי גר בבנין זה בקומה השניה?"

"השאלה הפתיעה אותי, סיפר לי רבי נחמיה. הייתי בחור צעיר שלא גדל באזור. חוץ מבנייני הישיבה לא ידעתי מכלום. למעט הבית מדרש, הפנימיה וחדר האוכל, לא היה לי שמץ של מושג ברחובות פתח תקוה, שלא לדבר על תושבי המקום. בקושי ידעתי כיצד מגיעים לישיבה".

נחמיה הצעיר התנצל בפני רבי אליהו, ואמר שאין לו מושג מי מתגורר בדירה; אבל